

Predslov k výročnej správe o hospodárskej súťaži za rok 2021

Margrethe Vestagerová, výkonná podpredsedníčka a komisárka pre hospodársku súťaž

Pandémia sa, žiaľ, naďalej prejavovala aj v roku 2021 – a to na našom zdraví i na našom hospodárstve. Už sa zdalo, že veci sa dostávajú do normálu, keď vo februári 2022 otriasol svetom ďalší šok, tentoraz invázia Ruska na Ukrajinu. Európska únia stojí jednotne na strane ukrajinského ľudu a jeho vlády, uvaľuje sankcie na Rusko a poskytuje pomoc tam, kde je to potrebné. Okrem strát na ľudských životoch a rozsiahlej fyzickej deštrukcie sa dramaticky spomaľuje aj ukrajinské hospodárstvo.

Keďže konflikt si naďalej vyberá svoju daň na hospodárstve EÚ, Komisia s cieľom zmierniť jeho vplyv urýchlene prijala dočasný krízový rámec štátnej pomoci, ktorým sa umožňuje potrebná štátna podpora pre podniky a zároveň sa zachováva integrita nášho jednotného trhu. Prijatie tohto rámca len mesiac po začatí vojny je príkladom toho, ako možno politiku hospodárskej súťaže využiť na zaistenie rýchlej reakcie na potreby vyplývajúce z vonkajších hospodárskych otrasov.

V roku 2021 Komisia dosiahla výrazný pokrok v revízii kľúčových nariadení, usmernení a oznámení s cieľom zabezpečiť, aby naďalej splňali svoj účel. Komisia tak v máji 2022 po verejnej konzultácii o návrhu revidovaného nariadenia o skupinových výnimkách pre vertikálne dohody a revidovaných vertikálnych usmernení, ktorá sa uskutočnila v roku 2021, prijala nové nariadenie, ako aj nové usmernenia. Nariadením o skupinových výnimkách pre vertikálne dohody sa za určitých podmienok umožňujú dohody medzi spoločnosťami, ktoré pôsobia na rôznych úrovniach výrobného alebo distribučného reťazca. V predpisoch sa stanovuje tzv. pravidlo bezpečného prístavu, podľa ktorého sa na určité dohody vzťahuje skupinovú výnimku. Nové pravidlá upravujú bezpečný prístav tak, aby nebol ani príliš veľkorysý, ani príliš obmedzený.

Rok 2021 bol produktívny aj z hľadiska kontroly štátnej pomoci. Komisia prijala nariadenie, ktorým sa rozširuje rozsah pôsobnosti všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách, a zverejnila usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky. Komisia prijala aj revidované oznámenie o dôležitých projektoch spoločného európskeho záujmu, ako aj revidované oznámenie obsahujúce usmernenia o štátnej pomoci na podporu rizikových finančných investícií.

Spoločne s Radou a Európskym parlamentom takisto intenzívne pracovala na presadení prijatia aktu o digitálnych trhoch. Pokiaľ ide o nadväzujúcu legislatívnu prácu, Komisia predložila legislatívny návrh v decembri 2020 a už v marci 2022 sa dosiahla politická dohoda medzi spoluzákonomdarcami. Prerokovanie a odsúhlasenie takého významného právneho predpisu teda prebehlo veľmi rýchlym tempom.

Ďalším úspechom v roku 2021 bolo predloženie návrhu nariadenia o zahraničných subvenciách narúšajúcich vnútorný trh. Nariadením by Komisia získala nové právomoci na vyšetrovanie zahraničných subvencií pre podniky pôsobiace v EÚ a v prípade potreby by mohla prijať nápravné opatrenia. Pôjde o dôležitý nástroj na dosiahnutie „konkurencieschopnosti prostredníctvom spravodlivosti“.

Tento rok bol rušný aj z hľadiska presadzovania práva. Komisia vykonala niekoľko inšpekcií v oblasti kartelov a antitrustu, pri ktorých boli v plnej miere dodržané platné zdravotné protokoly.

V oblasti antitrustu Komisia uložila pokuty vo výške 875,2 milióna EUR firmám, ktoré boli členmi kartelu na trhu s technológiou odstraňovania oxidov dusíka pre dieselové automobily. Komisia vydala oznámenie námietok voči spoločnosti Apple, v ktorom predbežne konštatovala, že spoločnosť zneužíva svoje dominantné postavenie v oblasti distribúcie aplikácií na streamovanie hudby prostredníctvom svojho obchodu App Store. Komisia takisto pokračovala vo vyšetrovaniach proti spoločnostiam Amazon, Facebook a Google, ako aj v oblasti farmaceutických a spotrebných výrobkov.

Aktivity v oblasti fúzií pokračovali stabilným tempom. Komisia prijala 396 rozhodnutí (v porovnaní s 352 v roku 2020) a zasiahla v 14 prípadoch. Niekoľko navrhovaných transakcií sa po hĺbkových prešetrovaniach schválilo s podmienkami, napríklad akvizícia spoločnosti Eaton Hydraulics spoločnosťou Danfoss a kúpa spoločnosti GrandVision spoločnosťou EssilorLuxottica na trhoch s očnou optikou (slnečné okuliare, šošovky a rámy).

V roku 2021 Komisia schválila niekoľko opatrení štátnej pomoci na podporu zelenej transformácie EÚ. Patrí medzi ne napríklad 18 opatrení na podporu energie z obnoviteľných zdrojov a sedem opatrení na podporu čistej mobility. Komisia prijala aj rozhodnutie, ktorým sa schvaľuje druhý dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu týkajúci sa batérií. Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci prijatý v roku 2020 zostal v platnosti aj v roku 2021 a bol dvakrát upravený na základe vývoja hospodárskej situácie. V roku 2021 Komisia podľa dočasného rámca prijala 514 rozhodnutí. Vo februári 2021 začal fungovať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Financujú sa z neho reformy a investície v členských štátoch od začiatku pandémie COVID-19 vo februári 2020 do 31. decembra 2026. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti slúži na podporu verejných investícií a reforiem v členských štátoch a pomáha im riešiť hospodárske a sociálne dôsledky pandémie koronavírusu, ako aj uľahčiť hospodársku obnovu a zelenú a digitálnu transformáciu. Na získanie grantov a pôžičiek členské štáty predložili Komisii plány obnovy a odolnosti. Vykonávanie plánov obnovy a odolnosti sa v roku 2021 uľahčilo kontrolou štátnej pomoci, čo prispelo k zabezpečeniu ich súladu s pravidlami štátnej pomoci. Na uľahčenie tohto procesu Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž zverejnilo praktické usmernenia pre členské štáty k ich oznámeniam o štátnej pomoci v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a naďalej pomáhalo členským štátom počas tohto procesu.

Konkurenčné trhy a dobre fungujúci jednotný trh sú dôležité vždy, ale najmä v čase krízy a veľkých zmien. Ak máme dosiahnuť udržateľnú a odolnú obnovu, ak chceme splniť náš ambiciózny program pre ekologickú a digitálnu budúcnosť, potrebujeme cenové signály, konkurenčnú dynamiku a nekonvenčné myslenie, a práve to môžu priniesť konkurencieschopné a dobre fungujúce trhy. Politika hospodárskej súťaže, ktorú EÚ uplatňovala v roku 2021, významne prispela k dosiahnutiu týchto cieľov a revíziou a aktualizáciou nášho súboru pravidiel zabezpečujeme, aby to tak bolo aj v nasledujúcich rokoch. S istotou vieme, že prídu ďalšie neočakávané udalosti. Preto musíme byť schopní konať rýchlo, prispôbovať sa novým podmienkam a robiť reformy. Práve to sú schopnosti, ktoré nám pomôžu zvládať budúce výzvy.